

Examencommissies mbo tijdens de coronacrisis

maart 2021

Welk perspectief hanteerden examencommissies in het mbo tijdens het eerste halfjaar van de coronacrisis in Nederland, van maart tot oktober 2020? In het themaonderzoek *Examencommissies in crisistijd* heeft de Inspectie van het Onderwijs dat geïnterviewd.

De inventarisatie geeft het beeld dat het mbo-veld zeer bewust is omgegaan met examinering tijdens de eerste halfjaar van de coronacrisis, en dat de instellingen daarbij focus bleven houden op het behoud van diplomawaarde in het belang van maatschappij én student. Wel hebben de opleidingen zorgen over het lopende schooljaar 2020/2021.

Samenvatting en conclusies

Dit inventariserende onderzoek gaat over het eerste halfjaar van de coronacrisis, de periode van 15 maart tot 1 oktober 2020 en maakt deel uit van de monitoring die wij uitvoeren in het kader van de gevolgen van de coronacrisis binnen het mbo. Centraal stond de vraag hoe examencommissies in deze periode vorm en invulling gaven aan hun rol en verantwoordelijkheid om de kwaliteit van examinering en diplomering te borgen. Hoe hebben examencommissies in het mbo deze periode ervaren? Hoe hebben zij onder deze bijzondere omstandigheden vorm en invulling gegeven aan hun rol en verantwoordelijkheid? En hoe werkten zij daarin samen met bestuur en opleidingsteams?

Het onderzoek bestond uit interviews met 13 examencommissies van bekostigde en niet-bekostigde mbo-instellingen, aangevuld met gesprekken met andere betrokkenen.

Dit zijn de hoofdlijnen uit deze gesprekken.

- De examencommissies waren zich **zeer bewust van hun verantwoordelijkheid** om – juist ook tijdens de coronacrisis – de kwaliteit van de examinering en diplomering te borgen. Daarbij lag de focus op het behoud van diplomawaarde in het belang van maatschappij én student.
- De instellingen hebben, na het uitvaardigen van de eerste coronamaatregelen, voortvarend gewerkt aan **de inrichting van een crisisorganisatie**. In veel instellingen werd de organisatie uitgebreid door het instellen van bijvoorbeeld een expertgroep of examenraad. Deze werkgroepen onderhielden nauw contact met enerzijds het bestuur en management en anderzijds met examencommissies en opleidingsteams. De lijnen waren veelal kort, de communicatie was snel en duidelijk.
- Het **samenspel tussen examencommissie en opleidingsteams bleef functioneren** tijdens de coronacrisis, veelal met extra inspanning aan beide zijden. Samen spannen zij zich in om invulling te geven aan hun taken en verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de examinering en diplomering. De taak- en verantwoordelijkheidsverdeling tussen examencommissie, 'borgen', en onderwijsteam, 'zorgen' bleef intact.
- **De examencommissies deden meer dan borgen**: de commissies ondersteunden de opleidingsteams door het ontwikkelen van protocollen en formats voor (verantwoordings-)documenten en door in gesprek te gaan over gewenste of noodzakelijke aanpassingen in de examinering. Zo ontstond in veel instellingen een waardevolle dialoog tussen examencommissies en opleidingsteams. Kennis en inzichten werden gedeeld.

- De examencommissies maken zich **geen zorgen over de waarde van het diploma** van de studenten die in de periode van maart 2020 tot en met september 2020 afstudeerden. Wel maken de commissies zich zorgen voor de komende periode. In hoeverre is de volgende lichting examenkandidaten voldoende toegerust om hun opleiding te voltooien binnen de oorspronkelijke opleidingsduur en op het vereiste niveau?
- De examencommissies noemden ook dat de eerste periode van de coronacrisis **verworvenheden en inzichten opleverde**. Veel ondersteunende backoffice-processen zijn versneld gedigitaliseerd en er werd ervaring opgedaan met andere exameninstrumenten, zoals portfolio's en criteriumgerichte interviews. Ook ontstonden gesprekken over de toekomstige verhouding tussen onderwijs en examinering.

Aanleiding voor het onderzoek *Examencommissies in crisistijd*

Dit themaonderzoek '*Examencommissies in crisistijd*' maakt deel uit van het jaarwerkplan 2020 van de Inspectie van het Onderwijs¹ met de werktitel '*Functioneren van examencommissies*'. Door de ingrijpende gevolgen van de coronacrisis op het onderwijs en de examinering in het mbo spitst het themaonderzoek zich toe op het functioneren van examencommissies onder de corona-omstandigheden in de periode van 15 maart tot 1 oktober 2020. In deze periode moesten de mbo-instellingen hun onderwijs en examinering aanpassen aan de coronamaatregelen. Scholen moesten sluiten en het onderwijs online aanbieden. Later in het cursusjaar mochten scholen weer mondjesmaat open, bijvoorbeeld voor de afname van examens op school en voor praktijklessen. Maar bij dat alles waren de RIVM-richtlijnen leidend; de 1,5 metersamenleving werd ook in de school realiteit. Ook de beroepspraktijk werd geconfronteerd met de crisismaatregelen. Afhankelijk van de branche waren de maatregelen meer of minder ingrijpend. Soms moesten organisaties hun deuren sluiten, soms ook konden er maar weinig medewerkers tegelijkertijd aanwezig zijn op de werkvloer. Dit had ook gevolgen voor mbo-studenten. Zij konden niet meer altijd terecht voor een stage of leerwerkplek. En ook de examinering in de beroepspraktijk was niet meer overal mogelijk.

Werkwijze en onderzoeksverantwoording

In het onderzoek stond de vraag centraal hoe examencommissies in deze bijzondere tijd vorm en invulling gaven aan hun rol en verantwoordelijkheid om de kwaliteit van examinering en diplomering te borgen.

Inspecteurs interviewden daartoe in de maanden november en december 2020 allereerst 13 examencommissies van bekostigde en niet-bekostigde mbo-instellingen. Bij de selectie van te interviewen examencommissies hielden wij rekening met een landelijke spreiding en een verdeling naar bekostigde en niet-bekostigde instellingen. Ook selecteerden wij examencommissies op basis van de sector waarin ze opereren en de positie van de examenorganisatie binnen de instelling (centraal of decentraal). Doel van de selectie was om zo veel mogelijk variatie te realiseren.

Aanvullend op de interviews met examencommissies bevroegen de inspecteurs relevante stakeholders over hun ervaringen en waarnemingen over de examinering en diplomering in de periode van 15 maart tot 1 oktober 2020. Deze online gesprekken werden gevoerd met de Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs (JOB), het Kennispunt MBO, examenleveranciers en betrokkenen binnen het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

In de gesprekken richtten we ons onder andere op de rol, positie, taken en verantwoordelijkheden van de examencommissie onder de crisismoments, de relatie met het bestuur en de interactie met de opleidingsteams. Ook waren we benieuwd naar mogelijke aanpassingen in de examinering en in de kwaliteitsborging.

¹ Inspectie van het onderwijs (2019). Jaarwerkplan.

Alle gesprekken voerden wij aan de hand van gestructureerde gespreksleidraden. Die leidraden kwamen tot stand door vooronderzoek: een nadere analyse van de data in de coronamonitor², onze inzichten uit instellingstoezicht en overige contacten met het veld.

De bevindingen uit de gesprekken zijn na analyse getoetst bij enkele interne en externe deskundigen. Hiermee werden de uitkomsten van de analyse gevalideerd.

Bevindingen en toelichting

Examencommissies waren zich bewust van hun verantwoordelijkheid voor maatschappij en student

- Uit onze interviews met examencommissies en stakeholders bleek dat de examencommissies ook tijdens het eerste halfjaar van de coronacrisis de kwaliteit van de examinering en diplomering bleven bewaken. Zij zochten hun weg in de hectiek van de coronacrisis.
- Vrijwel alle examencommissies benoemden dat voor hen behoud van de diplomawaarde centraal stond. Vanuit dat uitgangspunt gaven examencommissies uitvoering aan hun opdracht. Examencommissies namen hun verantwoordelijkheid serieus; zij voelden zich verantwoordelijk naar de samenleving: deze moet vertrouwen kunnen hebben in het verstrekte diploma. Deze verantwoordelijkheid ervoeren een aantal examencommissies in de onderzoeksperiode als zwaarder dan daarvoor vanwege de complexe omstandigheden rondom de inrichting en uitvoering van de examinering.
- De examencommissies waren zich ook bewust van de vaak complexe omstandigheden waaronder studenten hun opleiding moesten afronden. Alle examencommissies zochten daarom met de opleidingsteams actief naar oplossingen om het examenproces van studenten zo goed mogelijk te faciliteren, zodat deze zo min mogelijk nadeel zouden hebben van de omstandigheden. We hoorden bijvoorbeeld over meer en uitvoeriger communicatie, over het binnenschools afnemen van beroepsexamens wanneer dat in de beroepspraktijk niet mogelijk was of over online afname van taalexamens. Zo wilden examencommissies recht doen aan het belang van de studenten om tijdig en op het juiste niveau hun opleiding af te sluiten.

Instellingen organiseerden crisismanagement

- De examencommissies geven aan dat binnen hun instelling na het uitvaardigen van de eerste coronamaatregelen op 15 maart 2020 voortvarend is gewerkt aan de inrichting van een crisisorganisatie. Soms duurde het enkele dagen voordat de structuur stond, soms ook hadden instellingen in de voorafgaande week, of in een enkel geval zelfs al eerder, geanticipeerd op dat wat zij op zich af zagen komen.
- De instellingen gaven een eigen invulling aan de inrichting van een crisisorganisatie. Zo is bij een instelling een *regieteam Corona* ingericht en bij een andere instelling een *taskforce examinering*. Leden van examencommissies, directie en stafdiensten waren lid van deze werkgroepen. Vaak werden deze werkgroepen als tijdelijke tussenschakel toegevoegd aan de organisatiestructuur van de instelling. Uit onze gesprekken blijkt dat veel van deze gremia een verbindende factor waren tussen het college van bestuur, de examencommissies en opleidingsteams.
- De crisisorganisatie betekende in alle instellingen: (meer) centrale sturing vanuit bestuur/directie en intensieve communicatie, zowel verticaal als horizontaal in de organisatie.

² Inspectie van het onderwijs (2020). COVID-19 monitor middelbaar beroepsonderwijs publicatie 1, 2 en 3

Ieder zijn eigen verantwoordelijkheid

- De verantwoordelijkheidsverdeling tussen college van bestuur, examencommissie en opleidingsteams bleef tijdens de coronaperiode intact. De examencommissie als verantwoordelijke voor het 'borgen'; de opleidingsteams voor het 'zorgen'. En het bestuur als verantwoordelijke voor het beleid en het organiseren van de kwaliteit van examinering en diplomering binnen de instelling. We hoorden niet van instellingen dat hierin wijzingen zijn opgetreden.
- Wel moesten examencommissies zich beraden op de uitvoering van hun wettelijke taken³. Konden deze nog uitgevoerd worden zoals vanouds? En konden de examenprocessen wel doorgang vinden onder de nieuwe omstandigheden?

Examencommissies als vraagbaak voor de teams

- In de COVID-monitor⁴ benoemden veel besturen dat examencommissies zichtbaarder waren geworden in de instelling. Dit hoorden we ook terug in de interviews met de examencommissies en stakeholders. Daarbij ging het vaak over de communicatie tussen examencommissies en teams. De communicatie is in het cursusjaar 2019-2020 intensiever geworden.
- De toegenomen dialoog met de opleidingsteams versterkte ook de positie van de examencommissies. Zo hoorden we bijvoorbeeld dat een examencommissie er streng op toezag als een team wilde afwijken van het oorspronkelijke examenplan. Afwijkingen moesten goed onderbouwd en beargumenteerd worden door de opleidingsteams. Dit droeg echter wel bij aan het afleggen van verantwoording over het handelen tijdens de Corona periode.

Examencommissies hadden het druk

- Alle examencommissies vertelden dat zij kampten met een verhoogde werkdruk. Hierin speelden verschillende factoren een rol. Zo vroegen de onzekere omstandigheden om meer communicatie met elkaar, met de teams, en soms ook met het bestuur. Landelijke richtlijnen moesten vaak 'op stel en sprong' vertaald worden naar instellings specifieke kaders en richtlijnen. De examencommissies waren daar nauw bij betrokken. Daarbij waren er korte doorlooptijden en veel deadlines. We hoorden het volgende voorbeeld: waar normaal gesproken de examencommissie enkele weken de tijd had om na te denken over een voorstel tot aanpassing van de examinering, werd nu besluitvorming in enkele dagen verwacht, zodat team en studenten weer verder konden.

Aanpassingen in het examenplan binnen kaders

- Bij de meeste instellingen besloot de examencommissie (centraal of decentraal) over aanpassingen in het examenplan, vrijwel altijd op basis van een voorstel van de opleidingsteams.
- Opleidingsteams gebruikten in veel gevallen voor hun aanpassingsvoorstellen protocollen (voor de uitvoering van examens), verantwoordingsdocumenten en formats die de instelling ontwikkelde in de crisisperiode. Voor de examencommissies was de inhoud van deze documenten kaderstellend en normerend voor hun besluitvorming over eventuele aanpassingen. Ook dienden deze documenten voor de verantwoording achteraf.

³ borgen van de kwaliteit, vaststellen van exameninstrumenten, diplomeren, verlenen vrijstellingen, handelen bij onregelmatigheden, fraude en klachten en het opstellen van een jaarverslag (WEB 7.4.5a lid 6).

⁴ Inspectie van het onderwijs (2020). COVID-19 monitor middelbaar beroepsonderwijs publicatie 2

Waardering voor landelijke handreikingen en servicedocumenten

- Bij het ontwikkelen en uitwerken van werkdocumenten als protocollen, verantwoordingsdocumenten en formats maakten alle bevraagde instellingen gebruik van de landelijke documenten: de verschillende versies van het Servicedocument aanpak corona mbo⁵ en de handreiking Verantwoord diplomabesluit mbo⁶.
- We hoorden dat de landelijke documenten examencommissies en opleidingsteams ondersteunden bij hun zoektocht naar (on-)mogelijkheden in de examen- en diplomeringprocessen. De handreikingen boden examencommissies en opleidingsteams handvatten om de examinering en diplomering in te richten tijdens de coronacrisis.

Examenleveranciers informeerden en faciliteerden

- De examenleveranciers hadden vooral een informerende en ondersteunende rol tijdens de coronaperiode, zo hoorden wij van enkele examencommissies en van de leveranciers met wie wij spraken. Er waren daarbij wel verschillen in de mate van informeren en ondersteunen tussen examenleveranciers, soms ook waren deze verschillen vooral per branche zichtbaar.
- Veel examenleveranciers communiceerden tijdens de coronacrisis intensief met de opleidingsteams en examencommissies. Zo brachten leveranciers extra nieuwsbrieven uit, waren zij bereikbaar voor instellingen om telefonisch vragen te bespreken, publiceerden zij informatie over coronamaatregelen en consequenties via hun webpagina's en stelden zij servicedocumenten op waarin de landelijke richtlijnen waren uitgewerkt.

Niet veel beleidswijzigingen door instellingen

- De meeste examencommissies vertelden ons dat zij, vaak in samenspraak met hun bestuur, zo veel mogelijk vast hielden aan het bestaande beleid voor examinering en diplomering. En als er aanpassingen nodig waren, dan werd er getoetst wat de consequenties van de eventuele aanpassing was voor de uiteindelijke kwaliteit van het examen. Examencommissies waren erop gericht om de kwaliteit van de examens hoog te houden.
- We hoorden verschillen tussen de instellingen. De meeste instellingen voerden enkele beleidsmatige wijzigingen door. Zij formuleerden bijvoorbeeld kaders of eisen voor het inbrengen van elementen uit het formatieve/onderwijsproces in het examen. Enkele andere instellingen gaven aan geen beleidsmatige wijzigingen te hebben doorgevoerd.
- Verschillen tussen de instellingen waren er ook bij de examinering van de keuzedelen en van rekenen. Soms was hierover geen discussie in de instelling: ook deze examens werden afgenomen. Andere instellingen maakten juist gebruik van de ruimte om deze examens niet af te nemen. Bij verschillende instellingen hoorden we dat de afname van deze examens werd overgelaten aan de keuze van het opleidingsteam of aan de student. Daarvoor hoorden we uiteenlopende argumenten: de uitvoerbaarheid van de keuzedeel-examens, de noodzaak voor studenten om bepaalde keuzedelen te behalen gezien vervolgopleiding of arbeidsmarkt, en ook: keuzevrijheid/eigenaarschap voor de student.

⁵ MBO Raad Servicedocument versie 1.0 t/m 5.0

⁶ MBO Raad Verantwoord diplomabesluit mbo versie 1.0 t/m 5.0

Vooral aanpassingen in de manier van afnemen

- Vrijwel alle examencommissies benoemden dat er aanpassingen in de uitvoering van afname en beoordeling nodig waren om de examens door te kunnen laten gaan.
- De aanpassingen die wij het meeste hoorden waren: online afname van de mondelinge (taal-)examens, portfolio-examen, binnenschoolse afname in simulatie of de inzet van criteriumgerichte interviews en stageresultaten in plaats van afname in de beroepspraktijk. Soms waren er op locatie wijzigingen in de gebruikelijke afnameprocedure om zo de RIVM-richtlijnen te kunnen naleven, of werd er uitgeweken naar een alternatieve afnamelocatie in de beroepspraktijk waar afname wel mogelijk was. Ook hoorden we van instellingen die aanvankelijk de afname van examens uitstelden. Maar naarmate de crisis langer duurde, werd dit minder houdbaar.
- Bij alle aanpassingen in de afname benadrukten examencommissies en examenleveranciers dat de exameninstrumenten zelf niet of nauwelijks aangepast zijn.

Verschillen in borging

- Alle examencommissies gaven aan dat ze tijdens de coronaperiode specifieke maatregelen troffen om de deugdelijkheid van de examinering en diplomering te borgen.
- We hoorden hierbij verschillen tussen instellingen. Zo vonden sommige examencommissies het niet wenselijk of niet mogelijk om bijwoningen te doen bij fysieke examenafnames, terwijl andere examencommissies het noodzakelijk vonden om bijwoningen te doen, zeker als afname nu in simulatie op school plaatsvond. Ook noemden sommige examencommissies dat zij criteriumgerichte interviews bijwoonden of de online afname van generieke examenonderdelen.
- Enkele examencommissies meldden ons extra toezichtactiviteiten, zoals een controle op het correct verwerken van wijzigingen in examenplannen. Ook hoorden we van (extra) dossiercontroles en cijfermatige evaluaties van examens door resultaatanalyses op te stellen. Deze activiteiten werden in een aantal gevallen uitgevoerd ter compensatie van het niet-uitvoeren van bijwoningen.
- Vrijwel alle examencommissies benoemden dat zij nauwkeurig vaststelden of een student voldeed aan de voorwaarden voor diplomering. Hiervoor controleerde de examencommissie examendossiers, steekproefsgewijs of allemaal, op volledigheid en op juist ingevulde beoordelingsformulieren.
- De examencommissies legden hun bevindingen vast in rapportages en bespraken deze tijdens hun eigen vergaderingen en vaak ook met de betreffende opleidingsteams 'ter lering'. Het effect hiervan was tenminste bij één instelling heel concreet: de rapportage van de examencommissie over geobserveerde criteriumgerichte interviews leidde tot een instellingsbrede training voor assessoren.

Niet altijd evaluaties met examenkandidaten

- Niet alle examencommissies vonden tijd om de (aangepaste) examen- en diplomeringprocessen gestructureerd en met alle betrokkenen te evalueren. Waar dat in eigen kring vaak wel plaats vond, soms ook in dialoog met de opleidingsteams, gaven veel examencommissies aan dat zij niet geëvalueerd hadden met de examenkandidaten. Examencommissies hadden in alle hectiek vaak niet gedacht aan het bevragen van de studenten of vonden dit te belastend in de bijzondere omstandigheden.

Examencommissies en teams verantwoordden zich

- Vrijwel alle examencommissies vertelden dat in hun instelling de aanpassingen in de examinering zijn gedocumenteerd. Instellingen willen zich achteraf kunnen verantwoorden soms ook om "er geen 'gedoe' over te krijgen", bijvoorbeeld met de Inspectie van het Onderwijs. Ook waren er examencommissies die aangaven dat zij zich in de crisisperiode frequenter dan anders moesten verantwoorden aan het bestuur.

- De opdracht tot documentatie en verantwoording over aanpassingen in de examinering werd in veel gevallen belegd bij de opleidingsteams; soms ook voerde de examencommissie of het examenbureau deze uit.
- De verantwoording over de aanpassingen in de examinering vond op verschillende niveaus plaats, per student, meer groepsgewijze of generiek. In de uitvoering werd bijvoorbeeld gekozen voor een verantwoordingsdocument per student, voor een logboek of door vastlegging van besluiten in notulen of nieuwsberichten.
- Voor sommige instellingen was het documenteren van afwijkingen in de examinering een zoektocht. Vragen als: "Wat moet ik opschrijven en hoeveel?", "Hoe doe je dat slim?" speelden binnen de instellingen. Dit was aanleiding voor het Kennispunt MBO Onderwijs & Examinering om een publicatie⁷ te ontwikkelen met (onder meer) handvatten voor verantwoording van wijzigingen in de examinering.
- Alle examencommissies gaven aan dat verdere en meer publieke verantwoording gebeurt in het jaarverslag van de examencommissie of in het verslag van werkzaamheden, veelal met een aparte paragraaf voor de effecten van de coronacrisis.

Zorgen over de toekomst

- Verschillende examencommissies uitten hun zorgen voor de toekomst. Hun zorg betrof in de eerste plaats de volgende lichte examenkandidaten, die uit schooljaar 2020/2021. Zijn deze studenten wel voldoende toegerust zijn om hun examens op het juiste niveau af te leggen, is het onvermijdelijk is dat studenten langer gaan doen over hun opleiding, en ook wat betekenen de crisismoments voor het toekomstperspectief van de student?
- Een andere zorg ging uit naar de opleidingsteams. Zijn zij wel in staat om de hoge werkdruk vol te houden en studenten – steeds meer op maat – een opleidingstraject te bieden? Wat zijn de consequenties als de beroepspraktijk voor langere tijd weinig mogelijkheden voor stageplaatsen biedt?
- Ook stonden examencommissies stil bij hun eigen verantwoordelijkheid. Blijven zij de komende tijd in staat om de diplomawaarde te garanderen? En wat betekent de ruimte die nu landelijk geboden wordt voor de kwaliteitseisen die de examencommissie zelf stelt?

Verschillende inzichten uit de coronaperiode

- Veel van onze gesprekspartners waren **trots op de inzet en veerkracht** waarmee is gewerkt aan behoud van kwaliteit in de examinering en diplomering. Dit gaf hun ook vertrouwen voor de toekomst.
- Instellingen bleken wendbaar te zijn in de bijzondere omstandigheden, zonder afbreuk te doen aan de eigen kwaliteitsnormen. Verschillende examencommissies onderstreepten dat dat zij **zo wendbaar waren dankzij eerdere investeringen** van de instelling. Zij noemden onder meer de (digitale) inrichting van examenprocessen en de ontwikkeling van een heldere structuur, met onderscheid naar taken en verantwoordelijkheden voor het zorgen en borgen.
- Examencommissies realiseerden zich door de crisismoments, dat de **communicatie met docenten en studenten** niet uitputtend genoeg kon plaatsvinden. Docenten hadden veel vragen; eigen vragen over mogelijkheden en onmogelijkheden, maar ook als vraagbaak van hun studenten. Studenten bleken vaak onzeker te zijn over de examens en hadden een grote behoefte aan informatie en bevestiging.
- Verschillende examencommissies gaven aan extra te willen inzetten – samen met de opleidingsteams – op de **informatieverstrekking aan studenten**. Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs (JOB) gaf als suggestie dat instellingen een **coronameldpunt** inrichten waar studenten terecht kunnen met vragen, tips en opmerkingen. Het voordeel is dat de

⁷ Kennispunt Mbo Onderwijs en examinering, publicatie Handreiking - Verantwoorden in tijd van corona (november 2020).

vragen en opmerkingen direct bij de instelling terecht komen en ze daar gericht op kunnen reageren in plaats van bij JOB of in plaats van versnipperd bij docenten en opleidingen.

- Vrijwel alle examencommissies schetsten ons dat de **digitalisering van examenprocessen** een vlucht heeft genomen in de afgelopen periode. Soms gaat het om de digitalisering van de afname; vrijwel in alle gevallen betreft het in ieder geval de digitalisering van examendossiers en processen in de backoffice.
- We hoorden van verschillende examencommissies dat binnen hun instelling wordt **nagedacht over de toekomst van de examinering**. Is een nieuwe visie noodzakelijk, moeten we het hele proces nog eens kritisch bekijken of gaat het om beperkte aanpassingen? En wat kunnen we leren van deze periode? Zo hoorden we van gesprekken over de voor- en nadelen van de inbreng van formatieve resultaten in het examenbesluit, over de inzet van portfolio's en het criteriumgerichte interview als instrument, over nieuwe of andere verbindingen met de beroepspraktijk. In dit kader verwees een enkele examencommissie naar het rapport van IVA Onderwijs⁸: een verkennend onderzoek naar knelpunten in de examinering en de borging daarvan bij innovatieve onderwijsconcepten en naar andere manieren van verantwoorden van de diplomabeslissing.

Vervolgonderzoek

Gezien het aanhouden van de coronacrisis zal de Inspectie van het Onderwijs in het najaar van 2021 opnieuw, als onderdeel van het themaonderzoek Corona, een monitoringsonderzoek uitvoeren naar de kwaliteitsborging van de examinering en diplomering in het mbo onder deze bijzondere omstandigheden.

⁸ IVA Onderwijs (2020). Onderzoeksrapport – Anders verantwoorden van de diplomabeslissing in het mbo